

ΟΜΙΛΙΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜ.ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

στην έναρξη εργασιών του Συνήγορου του Πολίτη
στις 24.9.1998

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Κυρίες και Κύριοι,

Σήμερα εγκαινιάζεται ένας νέος θεσμός, ο οποίος πιστεύω ότι θα αποτελέσει ορόσημο στη δημοκρατική πορεία του τόπου μας. Και έχω αυτήν την πεποίθηση, διότι ο θεσμός του Συνήγορου του Πολίτη, προσθέτει μια νέα διάσταση στη σχέση του πολίτη με το Κράτος.

Διότι δημιουργείται ένας θεσμικός διαμεσολαβητής ο οποίος δεν ανήκει στην δημόσια διοίκηση και δεν υπόκειται σε πολιτικό έλεγχο. Δεν αποτελεί οργάνωση πολιτών αλλά λειτουργεί υπέρ των δικαιωμάτων των πολιτών. Ασκεί ουσιαστικό εξωτερικό έλεγχο στην διοίκηση χωρίς να την υποκαθιστά. Αποτελεί μια μορφή κοινωνικής εξουσίας, χωρίς να θίγονται οι συντεταγμένες εξουσίες της πολιτείας.

Καθιερώνεται, δηλαδή, ένας νέος θεσμός ο οποίος συμβάλλει στη δημιουργία, τόσο ενός αποτελεσματικού και λειτουργικού κρατικού μοντέλου, όσο και μιας συνεκτικής κοινωνίας χειραφετημένων, ενεργών και ενήμερων πολιτών.

Συνακόλουθα, ένας θεσμός που μάχεται ενδημικές παθογένειες του κράτους και της κοινωνίας όπως η νωχέλεια, η αναποτελεσματικότητα και η δυσκαμψία της δημόσιας διοίκησης, τα μέσα και οι μεσάζοντες, η συναλλαγή και οι πελατειακές σχέσεις, οι εύνοιες, οι προσωποληψίες, οι αποκλεισμοί, τα αθέμιτα προνόμια, η αδικία και η αναξιοκρατία.

Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, ότι ο νέος θεσμός συνδέεται στενά ή ταυτίζεται με την υπόθεση της Δημοκρατίας.

Όμως ας ξεκαθαρίσουμε ότι Δημοκρατία δεν είναι η συνταγματική περιγραφή του πολιτεύματος και ο άψογος δημοκρατικός τρόπος εκλογής των αντιπροσώπων του λαού σε όλα τα επίπεδα.

Δημοκρατία είναι κάτι βαθύτερο. Είναι η **αυτοπειθαρχία** των πολιτών στους κανόνες της και όταν δεν υπάρχει αυτοπειθαρχία η δημοκρατία οφείλει να είναι **αυστηρή, μέσα στα πλαίσια των νόμων της**, και να καλύπτει το κενό που αφήνει ανεκτικότητες και μηδενιστικές απόψεις να υποσκάπτουν τα θεμέλιά της.

Κυρίες και Κύριοι,

Ο νέος θεσμός συνδέεται με την Δημοκρατία τόσο από πλευράς ουσίας, όσο και από πλευράς Κυβερνητικών κινήτρων.

Και εξηγούμαι αμέσως.

Η Δημοκρατία, - είτε ως μορφή πολιτεύματος την εκλάβουμε, είτε ως σύνολο κοινωνικών αντιλήψεων και βιοκανόνων, είτε ως σύστημα πρακτικής φιλοσοφίας,- κρίνεται, όχι τόσο από τις ιδέες που κομίζει, αλλά από τις ιδέες που πραγματώνει.

Όπως άλλωστε συμβαίνει με κάθε πολιτισμική έκφραση με την οποία συνειδητοποιείται και αυτό-καθορίζεται μια κοινωνία.

Εκείνο που σε κάθε περίπτωση προσδιορίζει και καθορίζει την Δημοκρατία είναι ο δυναμικός χαρακτήρας της και η αέναη κινητικότητα, που της επιτρέπει να προσαρμόζεται στις αλλαγές και στις εξελίξεις και να διατηρεί την ισχύ και το κύρος μέσα στην μεταβολή των αντικειμενικών δεδομένων και όρων.

Και δεν αποτελεί καθόλου παραδοξολογία ότι αυτή ακριβώς η μεταβλητότητα, διασφαλίζει την σταθερότητά της. Διότι προσαρμόζει τα μέσα, τις μεθόδους, τις πρακτικές και τα αντικείμενά της, μέσα σε ένα κινούμενο κόσμο, για να διατηρεί τις διαχρονικές σταθερές των σκοπών, των αρχών και των αξιών της.

Τούτο στις μέρες μας γίνεται απόλυτα κατανοητό και ορατό.

Οι κατακτήσεις της προηγμένης τεχνολογίας, η επανάσταση στις τεχνολογίες, οι βαθιές κοινωνικές πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές, ο νέος τύπος του Κράτους και η νέα αντίληψη για την κρατική εξουσία, αλλά και την εθνική κυριαρχία, όλα αυτά και πολλά άλλα, μεταβάλλουν άρδην την εικόνα του κόσμου που γνώριζαν οι παλιότερες γενιές αλλά και εμείς οι ίδιοι. Μεταβάλλουν ακόμη τις αντιλήψεις, τις ιδέες, τις πρακτικές και τις σχέσεις μας.

Η Δημοκρατία πρέπει να κατισχύσει στο νέο κόσμο που γεννιέται.

Τα δικαιώματα του πολίτη αυξάνουν σε αριθμό και μεταβάλλονται σε ποιόν. Η Δημοκρατία πρέπει να αυξήσει το ζωτικό της χώρο, να αποκτήσει άλλο εύρος, να κατακτήσει νέες περιοχές, να εισχωρήσει σε βάθος και κυρίως να κερδίσει μια νέα ποιότητα.

Η Δημοκρατία πρέπει να καθορίζει όλους τους κορυφαίους πολιτειακούς θεσμούς, αλλά και να διαχέεται σε όλο το πλάτος και την έκταση της καθημερινότητας του απλού πολίτη, του κάθε ανθρώπου.

Και είναι γνωστό -πόσο τα μικρά καθημερινά γεγονότα που στην ουσία δεν είναι μικρά γιατί καλύπτουν μέγα μέρος του βίου μας- πόσο, λέω, καθορίζουν την ποιότητα, το είδος και τον τρόπο της ζωής μας. Το επίπεδο, δηλαδή, του πολιτισμού μας.

Και είναι επίσης, γνωστό πόσο αυτή η Κυβέρνηση - πέρα από τους μεγάλους εθνικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους που θέτει και υπηρετεί- φροντίζει ταυτόχρονα για τη βελτίωση και την αναβάθμιση της ζωής των πολιτών.

Και είναι χρέος μου εδώ να τονίσω την ιδιαίτερη εμμονή και φροντίδα του ίδιου του Πρωθυπουργού, ιδιαίτερα στον τομέα αυτό.

Κυρίες και κύριοι,

Προσπάθησα πολύ συνοπτικά να πω λίγα λόγια για τη σημασία, τη χρησιμότητα και τη σπουδαιότητα του νέου θεσμού.

Είναι, άλλωστε, αυτά ακριβώς που αποτελούν και το κυβερνητικό κίνητρο για τη θέσπισή του.

Η επιτυχία του, όπως και η επιτυχία κάθε θεσμού, κρίνεται από το αποτέλεσμα. Και γι' αυτό οι οίωνοί είναι καλοί. Διότι είναι βέβαιο ότι θα έχει και την αμέριστη κυβερνητική στήριξη, και τη συνεργασία των δημόσιων φορέων και των οργάνων τους και κυρίως την αποδοχή και συμμετοχή του απλού πολίτη, υπέρ του οποίου εγκαθιδρύεται και λειτουργεί ο θεσμός. Αυτός θα τον οικειοποιηθεί, θα τον αξιοποιήσει και θα τον αναδείξει. Η επιτυχία, συνεπώς, του θεσμού επαφίεται στη δημοκρατική αρετή των Ελλήνων.

Πριν ολοκληρώσω θέλω να εκφράσω τις θερμές και ειλικρινείς ευχές μου στον καθηγητή κ. Διαμαντούρο, και σ' όλους τους συνεργάτες του, οι οποίοι επωμίζονται ένα μεγάλο και δύσκολο έργο, το οποίο είμαι βέβαιος ότι θα επιτελέσουν με αποφασιστικότητα, με ζήλο και αφοσίωση.

Και επειδή πάντα πίστευα ότι ευχές είναι καλές αλλά δεν αρκούν, θα ήθελα κι πάλι να επαναλάβω την απόφαση αυτής της Κυβέρνησης να εργάζεται με συνέπεια και να αγωνίζεται για να επιτύχει και να ριζώσει στη χώρα μας ο δημοκρατικός θεσμός του Συνήγορου του Πολίτη.

Κυρίες και κύριοι,

Οφείλω να ομολογήσω ότι αισθάνομαι προσωπικά μεγάλη τιμή -και πολύ μεγαλύτερη ευθύνη- ότι εισηγήθηκα, κατάρτισα και κατέθεσα στη Βουλή των Ελλήνων προς ψήφιση το νομοσχέδιο για το Συνήγορο του Πολίτη, που αποτελεί δημοκρατική εισφορά αυτής της Κυβέρνησης.

Οφείλω όμως και να καταθέσω και κάτι περισσότερο σημαντικό, που ίσως πολλοί αγνοούν. Ότι η **βούληση** και η **απόφαση** για το νέο θεσμό και το νομοθέτημα που τον εγκαθιδρύει, ανήκουν στον **Πρωθυπουργό κ. Κώστα Σημίτη**, τον οποίο και προσκαλώ στο βήμα.